

EVALUATIE EN MONITORING STAP-REGELING

Bijlage 2 Rapportage Enquête Opleiders

Bert-Jan Buiskool

Arie Gelderblom

Li-An Mulder

Mark den Hartog

M.m.v. Tijmen Henkes

Rotterdam, 26 mei 2023

COLOFON

DIT IS EEN UITGAVE VAN

SEOR BV

OCKHAM IPS

© SEOR BV / ROTTERDAM, 26 MEI 2023

Niets van deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever en andere auteursrechthebbenden. SEOR is niet aansprakelijk voor gegevens die door derden werden verstrekt.

Evaluatie en monitoring STAP-regeling

BIJLAGE 2 RAPPORTAGE ENQUÊTE OPLEIDERS

CONTACTPERSOON

Naam	Bert-Jan Buiskool
Telefoon	0643213393
Email	b.buiskool@ockham-ips.nl

INHOUDSOPGAVE

MANAGEMENTSAMENVATTING: DE UITKOMSTEN IN HET KORT	1
1 INLEIDING	3
1.1 De Beleidsevaluatie van de STAP-regeling	3
1.2 Online enquête onder geregistreerde opleiders	3
2 RESULTATEN ENQUÊTE ONDER OPLEIDERS	6
2.1 Ervaringen met verschillende aspecten van de regeling	6
2.2 Geschiktheid van scholingsaanbod van STAP-scholingsregister	6
2.3 Ervaringen met Toetsingskamer STAP-budget	9
2.4 Aanpassingen van cursus- en opleidingsaanbod	10
2.5 Prijsstelling STAP-opleidingsaanbod	11
2.6 Ervaringen met STAP deelnemers en impact op de organisatie	14
2.7 Alternatieve financieringsmogelijkheden en afwenteling	16
2.8 Administratieve lasten van de STAP-regeling	17
2.9 Toegevoegde waarde van STAP-regeling	18
BIJLAGE 1: ERVARINGEN MET VERSCHILLENDE ASPECTEN VAN DE STAP-REGELING	20

MANAGEMENTSAMENVATTING: DE UITKOMSTEN IN HET KORT

De uitkomsten in het kort

Doeltreffendheid

Bijna de helft (48%) van de geënquêteerde opleiders geeft aan dat het STAP-budget het mogelijk maakt om doelgroepen (zoals praktische opgeleiden), die anders niet of nauwelijks deelnemen, nu wel te laten deelnemen aan hun opleidingen en cursussen. Iets meer dan een derde (37%) is het hier niet mee eens. Tegelijkertijd nam volgens de geënquêteerde opleiders slechts gemiddeld 28% van de personen die wel een aanmeldingsbewijs hadden maar geen STAP-budget toegewezen hadden gekregen, uiteindelijk toch deel aan de opleiding of cursus. Dit is een gunstige uitkomst voor de doeltreffendheid van de regeling, aangezien een ruime meerderheid van de mensen die geen STAP-budget toegewezen hebben gekregen volgens de opleiders afzag van het volgen van de cursus of opleiding.

Meer dan een kwart van de geënquêteerde opleiders geeft aan dat als gevolg van het STAP-budget het totaal aantal deelnemers dat aan hun instelling een opleiding/ cursus volgt is toegenomen, wat een teken is van additionaliteit. De meerderheid (60%) geeft echter aan dat dit aantal hetzelfde is gebleven en rond de 15% geeft aan dat het aantal is afgenomen. Voor de gehele steekproef, inclusief de opleiders die hebben aangegeven geen verandering te hebben waargenomen, is er een kleine gemiddelde groei van 1% waargenomen.

Uiteindelijk maakt volgens de geënquêteerde opleiders gemiddeld 3% van de STAP-deelnemers de scholing niet af (tussentijdse uitval). De meerderheid (77%) van de opleiders geeft aan dat dit percentage niet afwijkt van het uitvalpercentage van niet-STAP-deelnemers. Dit wijst erop dat het STAP-budget niet leidt tot minder gemotiveerde deelnemers of lager studierendement.

Doelmatigheid

Een meerderheid van de geënquêteerde opleiders gelooft dat door de introductie van het STAP-budget de bijdrage van andere financieringsbronnen waarvan volwassenen gebruik kunnen maken (zoals werkgeversvergoedingen, O&O fondsen en regionale scholingsfondsen) onveranderd is gebleven, terwijl bijna een derde aangeeft te geloven dat dit minder is geworden.

Proceservaring

Geënquêteerde opleiders zijn het meest positief over de communicatie van de STAP-regeling vanuit hun eigen keurmerk (67% is hier tevreden over), facturatieproces (53% is hier tevreden over) en het proces van aanleveren van bewijs van deelname (48% is hier tevreden over). Aanbieders zijn meer ontevreden over het vooraanmeldproces voor deelnemers (47% is hier ontevreden over), registratie van het opleidingsaanbod (35% is hier ontevreden over) en het afwegingskader arbeidsmarktgerichtheid voor niet-OCW erkende scholing (34% is hier ontevreden over). Iets meer dan een kwart (27%) van de opleiders heeft contact gehad met de Toetsingskamer van het STAP-budget over het opleidingsaanbod dat is opgenomen in het STAP-scholingsregister. Ongeveer een derde (34%) is tevreden over deze communicatie, terwijl bijna de helft ontevreden is over de communicatie (45%). Opleiders geven aan de communicatie gebrekkig te vinden door de lange reactietijd, onduidelijke interpretatie van het toetsingskader en het ontbreken van een dialoog tussen opleider en Toetsingskamer. Opleiders beoordelen de administratieve lasten voor de STAP-regeling als hoog. Rond 90% van de opleiders geeft aan dat dit (veel) hoger is dan alternatieve scholingsregelingen.

Aandachtspunten genoemd door geënquêteerde opleiders zelf zijn: (1) de gefragmenteerde communicatie en informatievoorziening van de regeling door verschillende instanties (UWV; DUO; SZW); (2) tijdig communiceren van wijzigingen van de regeling; (3) complexiteit van het registratieproces voor opleidingen; (4) aanvraagprocedure voor opleiders en deelnemers (voorwaarden startdatum; vooraanmelding); (5) gebruiksvriendelijkheid van het UWV-opleidersportaal; (5) onduidelijkheid over criteria toetsingskader; en (6) onzekerheid over de toekenning van het STAP-budget voor deelnemers en opleiders.

Prijsontwikkelingen

Volgens de geënquêteerde opleiders heeft de introductie van de STAP-regeling slechts in beperkte mate geleid tot aanpassingen in het opleidingsaanbod en de prijzen van de eigen cursussen en opleidingen. Eén op de vijf opleiders zegt de prijzen van hun aanbod te hebben aangepast, waarvan de helft aangeeft de prijzen te hebben verhoogd, terwijl de andere helft aangeeft de prijzen juist te hebben verlaagd. Als motivatie voor prijsverhoging wordt voornamelijk de algemene inflatie genoemd, en in mindere mate de vernieuwing van de inhoud van cursussen/opleidingen en toevoegingen aan het programma en/of de studielast ervan. Slechts een kleine groep geeft aan dat het winstoogmerk een belangrijke reden was om prijsverhogingen door te voeren. Toch geeft een ruime meerderheid van de opleiders aan te geloven dat concurrerende opleiders vanuit winstoogmerk de opzet van hun cursus- en opleidingsaanbod hebben aangepast en dat concurrerende aanbieders vanuit winstoogmerk hun prijs voor scholing hebben verhoogd. Door de verschillende perceptie van de eigen situatie en die van de concurrentie is het dus niet mogelijk om op grond van de enquête onder opleiders tot een eenduidige conclusie op dit punt te komen, behalve dat prijsstijgingen voorkomen. Wel geven enkele opleiders aan dat het maximale budget een prikkel is voor opleiders om hun STAP opleidingen rond de 1000 Euro aan te bieden. Dit argument werd genoemd om zowel te prijs te verhogen als te verlagen.

1 INLEIDING

1.1 DE BELEIDSEVALUATIE VAN DE STAP-REGELING

Nederland heeft in 2018 een interdepartementaal programma voor een leven lang ontwikkelen geïntroduceerd, waarin de belangrijkste beleidsoriëntaties voor de komende jaren zijn vastgelegd. Het programma heeft de ambitie om de vraag naar leren en ontwikkelen door individuen direct te vergroten door enerzijds individuele financiële prikkels te bieden en anderzijds de flexibiliteit van onder meer het beroepsonderwijs- en het hoger onderwijsaanbod te vergroten. Per 1 maart 2022 is het STAP-budget (Stimulering Arbeidsmarktpositie) ingevoerd om individuen beter in staat te stellen actiever de regie over hun leerloopbaan te voeren. Dit kwam ter vervanging van een bestaande fiscale stimuleringsregeling, waarbij personen belastingvermindering konden aanvragen voor de kosten van deelname aan scholing.

In opdracht van het ministerie van SZW voeren SEOR (Erasmus Universiteit Rotterdam) en Ockham IPS de beleidsevaluatie uit van de STAP-regeling, gedurende de looptijd van de regeling. Het ministerie wil met deze evaluatie graag te weten komen of de STAP-regeling werkt zoals bedoeld, maar ook de ervaring van opleiders met de regeling.

1.2 ONLINE ENQUÊTE ONDER GEREГИSTREERDE OPLEIDERS

Als onderdeel van deze evaluatie is er een online enquête uitgezet onder alle geregisterde opleiders in het STAP-scholingsregister. Alle geregisterde opleiders in het STAP-scholingsregister zijn begin februari 2023 door DUO benaderd met een uitnodiging om de enquête in te vullen (met een reminder twee weken na de eerste uitnodiging om de respons verder te verhogen). Onderstaande tabel laat het aantal respondenten zien. In totaal hebben 632 respondenten de volledige enquête ingevuld. Nog eens 104 respondenten hebben de enquête gedeeltelijk ingevuld en hun antwoorden zijn meegenomen in de analyse van de enquête.¹ Op 1 november 2022 waren er 1.326 opleiders geregisterd in STAP-scholingsregister, wat een totale respons geeft van 40% van alle opleiders die de vragenlijst compleet hebben ingevuld (en 56% deels of helemaal).²

Tabel 1.1 Aantallen respondenten

	Aantal respondenten
Volledig ingevuld	632
Partiële respons	106
Totaal aantal respondenten	736
<hr/>	
Totaal aantal opleiders in STAP-register	1.326

Bron: SEOR-enquête onder (onderwijs)instellingen in het STAP-scholingsregister februari 2022.

Tabel 1.2 en figuur 1.1 laten zien dat een brede diversiteit aan opleiders hebben deelgenomen aan de enquête. De vraag is of responderende opleiders afwijken van de totale populatie opleiders in STAP-scholingsregister. Het DUO databestand maakt het alleen mogelijk om op basis van keurmerk de representativiteit te toetsen.

¹ Het gaat daarbij om een groep respondenten die ten minste de vragen in het eerste blok heeft beantwoord over de grootte van de instelling en of zijn publiek en/of privaat bekostigd zijn. De (partiële respons)groep verschilt niet significant van de groep die de enquête volledig heeft ingevuld op deze kenmerken en voor wat betreft de functie van de respondent.

² <https://www.uwv.nl/nl/persberichten/ruim-200000-mensen-hebben-stap-budget-aangevraagd-in-2022>

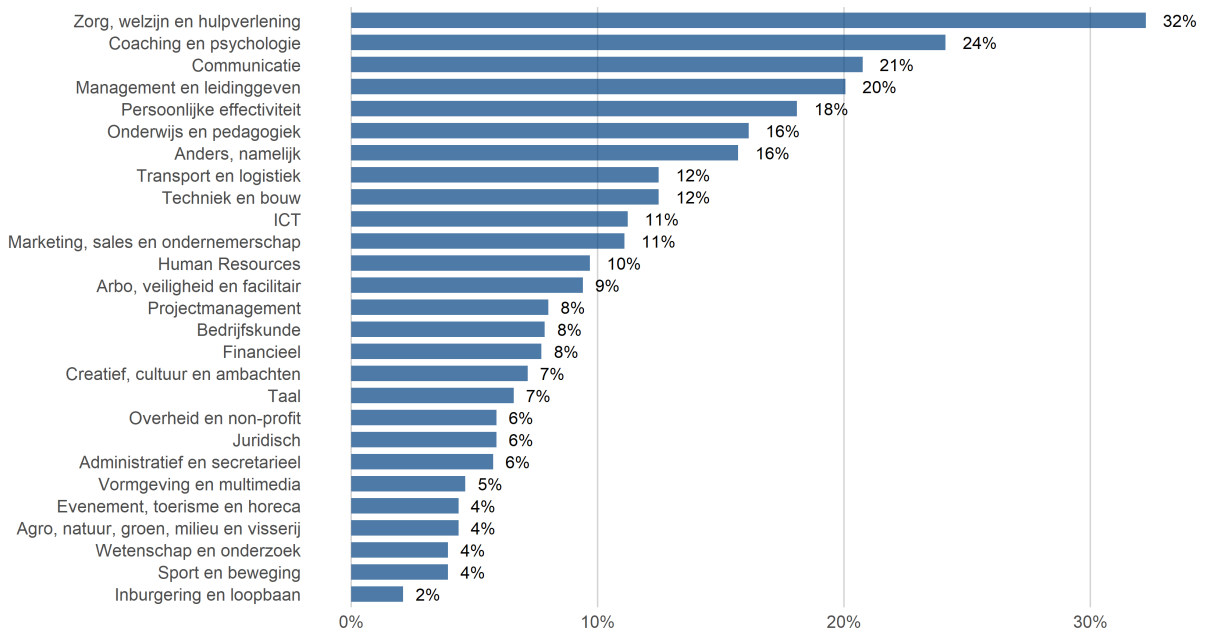
Hieruit blijkt dat de verdeling over keurmerken in grote mate overeenkomt met de verdeling in de totale populatie, behalve dat opleiders met een CPION- en Cedeo-erkenning oververtegenwoordigd zijn in de respons.

Tabel 1.2 Achtergrondkenmerken van responderende opleiders

Achtergrondkenmerken	Aantal	Percentage	Populatie (%)
Bekostiging (meer dan 1 antwoord mogelijk)			
Publiek bekostigde (onderwijs)instelling	116	16%	
Privaat bekostigde (onderwijs)instelling	604	82%	
Anders, namelijk	49	7%	
Aantal studenten/ cursisten/ leerlingen			
<100	171	23%	
101-500	256	35%	
>500	309	42%	
Opleidingsniveau (meer dan 1 antwoord mogelijk)			
MBO 1-2	106	15%	
MBO 3-4	232	32%	
HBO-associate degree	117	16%	
HBO-bachelor	158	22%	
HBO-master	106	15%	
WO-bachelor	59	8%	
WO-master	66	9%	
Particuliere opleiding zonder niveau aanduiding	405	56%	
Anders, namelijk	112	16%	
Opleidingsvorm (meer dan 1 antwoord mogelijk)			
Klassikaal op locatie	648	92%	
Individueel op locatie	152	21%	
Individueel online	202	29%	
Klassikaal online	303	43%	
Anders, namelijk	44	6%	
Kwaliteitslabel (meer dan 1 antwoord mogelijk)			
OCW-erkenning	99	14%	21%
NRTO-erkenning	362	52%	51%
NLQF-erkenning	44	6%	9%
Branche-erkenning	201	29%	32%
CPION-erkenning	149	21%	9%
Cedeo-erkenning	89	13%	1%
Anders, namelijk	63	9%	
Vastleggen van informatie in STAP-scholingsregister			
Geautomatiseerde koppeling	19	3%	
EDU-DEX	142	21%	
Handmatig (via het RIO-portaal)	504	75%	
Anders, namelijk	7	1%	

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023.

Figuur 1.1 Verdeling van vakgebieden/richtingen die opleiders aanbieden met de STAP-regeling (meer dan 1 antwoord mogelijk)

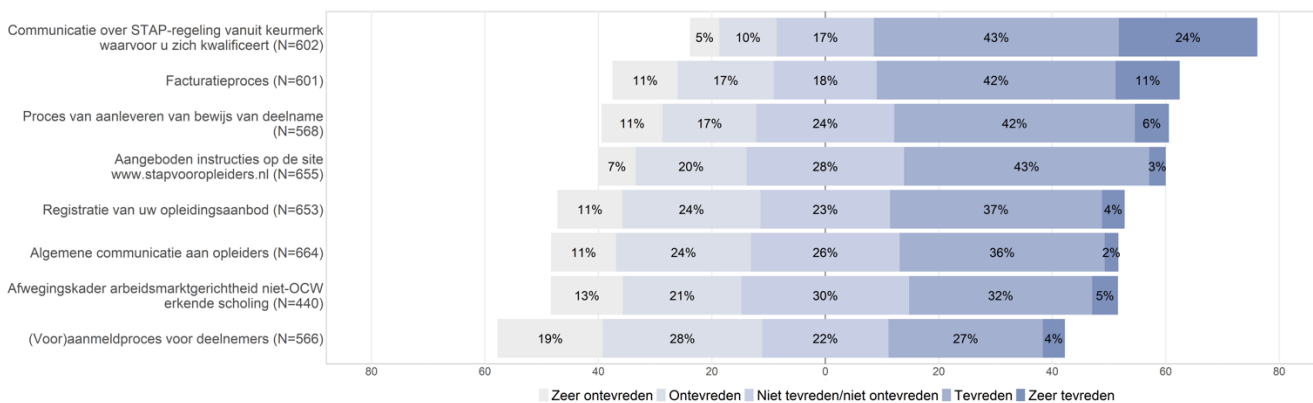
Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=713).

2 RESULTATEN ENQUÊTE ONDER OPLEIDERS

2.1 ERVARINGEN MET VERSCHILLENDE ASPECTEN VAN DE REGELING

Uit figuur 2.1 blijkt dat de geënquêteerde opleiders het meest positief zijn over de communicatie van de STAP-regeling vanuit hun eigen keurmerk (67% is hier tevreden over), gevolgd door het facturatieproces (53%), het proces van aanleveren van bewijs van deelname (48%) en aangeboden instructies op de site www.stapvooropleiders.nl (46%). Aanbieders zijn minder positief over het vooraanmeldproces voor deelnemers (31% is hier tevreden over), het afwegingskader arbeidsmarktgerichtheid voor niet-OCW rekende scholing (37%), algemene communicatie aan de opleiders (38%) en de registratie van het opleidingsaanbod (41%). Publiek bekostigde opleiders zijn wat meer kritisch over alle genoemde aspecten, met uitzondering over de aangeboden instructies op de site www.stapvooropleiders.nl. Er zijn geen grote verschillen in het oordeel op basis van de grootte van opleider, waar de opleiders met tussen de 101-500 deelnemers over het algemeen minder kritisch zijn over de verschillende aspecten dan kleine opleiders (<100) en grote opleiders (>501).

Figuur 2.1 Mate van tevredenheid over verschillende elementen van de STAP-regeling en uitvoering daarvan

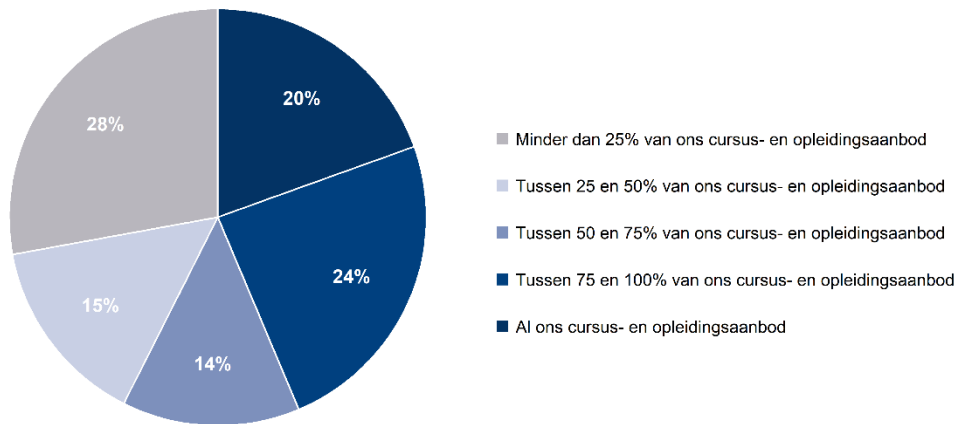
Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023.

In **bijlage I** is een overzicht opgenomen van de reacties op de open vraag waarin respondenten de bovengenoemde beoordelingen konden toelichten.

2.2 GESCHIKTHEID VAN SCHOLINGSAANBOD VAN STAP-SCHOLINGSREGISTER

Figuur 2.2 laat zien dat een vijfde (20%) van de geënquêteerde opleiders al hun opleidings- en cursusaanbod heeft opgenomen in het scholingsregister van STAP, terwijl een kwart tussen de 75 en 100 procent van hun aanbod heeft opgenomen. Bijna een derde (28%) heeft minder dan 25% van hun cursusaanbod opgenomen. Met name de publiek bekostigde instellingen hebben een beperkt aandeel van hun aanbod opgenomen in het scholingsregister, in vergelijking met het privaat aanbod (57% heeft minder dan 25% van het aanbod opgenomen in vergelijking met 22% van het privaat bekostigd onderwijs). Er zijn geen grote verschillen te zien naar grootte van de opleiders.

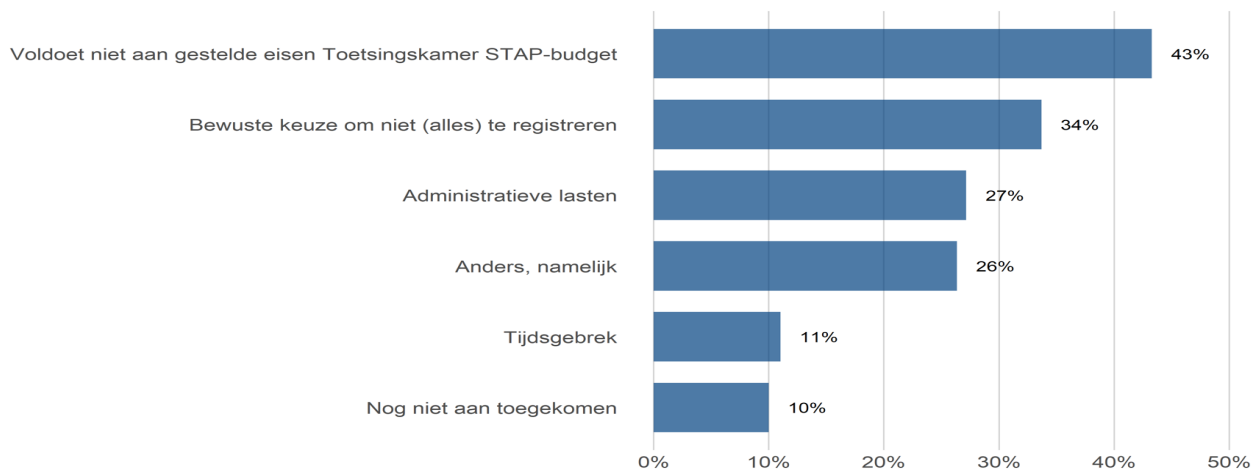
Figuur 2.2 Aandeel van het huidige aanbod van individuele cursussen/opleidingen dat door opleiders is opgenomen in het scholingsregister van de STAP-regeling

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=646).

De voornaamste redenen waarom een deel van het cursus- en opleidingsaanbod nog niet is opgenomen is dat het niet voldoet aan de gestelde eisen van het Toetsingskader STAP-budget, alsmede dat het een bewuste keuze is om opleidingen niet te registreren (zie figuur 4). In een beperkt aantal gevallen zijn administratieve lasten een beperkende factor en ook tijdsgebrek bij de opleider om opleidingen aan te melden. We zien geen grote verschillen tussen het publiek en privaat bekostigd onderwijs, net als grootte van de opleider.

Figuur 2.3 Redenen waarom een deel van uw cursus- en opleidingsaanbod niet is opgenomen in het STAP-scholingsregister (meer dan 1 antwoord mogelijk)

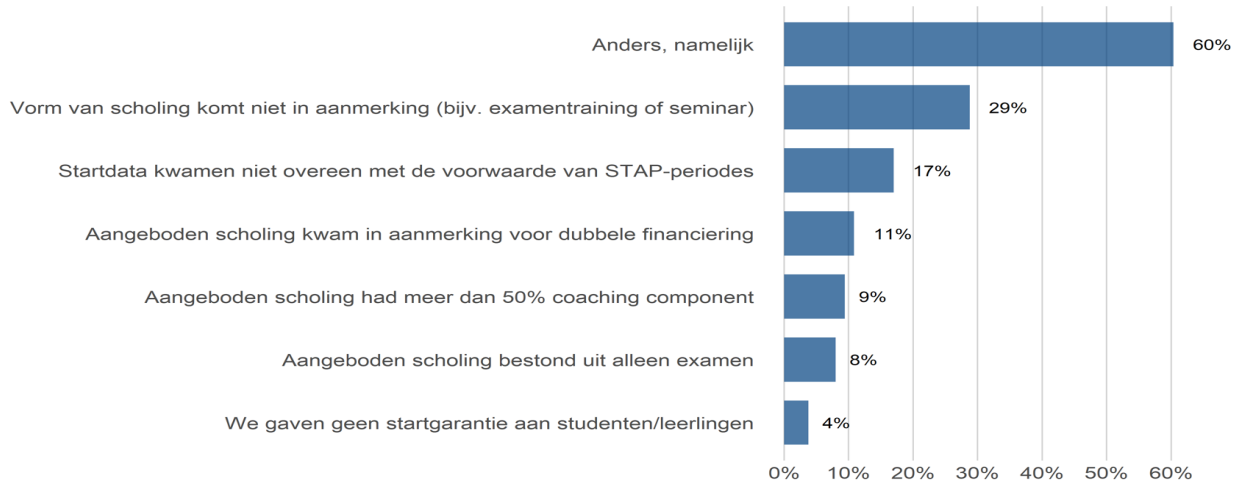

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=509).

Van de respondenten die aangeven dat dit opleidingsaanbod niet voldoet aan de gestelde eisen van de toetsingskamer STAP-budget, geeft bijna een derde (29%) aan dat de vorm van scholing niet in aanmerking komt en bijna een vijfde (17%) dat de startdata niet overeenkomen met de voorwaarde van de STAP-periode (zie figuur 2.4). Ongeveer een tiende geeft aan dat de aangeboden scholing niet in aanmerking komt voor

dubbele financiering (11%), dat de aangeboden scholing meer dan 50% coaching component had (9%) en de aangeboden scholing alleen uit een examen bestond (8%). Een zeer kleine groep van 4% geeft dat ze geen startgarantie geven aan studenten en leerlingen. Zes op 10 respondenten (60%) gaven andere redenen.

Figuur 2.4 Redenen waarom cursus- en opleidingsaanbod niet voldoet aan de gestelde eisen van de Toetsingskamer STAP-budget

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=128).

Ander genoemde voorbeelden zijn dat de opleidingen (nog) niet erkend zijn (zoals door CPION, brancheorganisatie of NLQF) en daardoor (nog) niet in aanmerking komen voor de STAP-regeling. Een aantal opleiders geeft aan dat de kosten en tijdsinvestering te hoog zijn om de opleiding te erkennen, met name voor opleidingen met een beperkt aantal deelnemers. Enkeligen geven aan dat het tijd kost om hun opleiding te accrediteren en daarop nog wachten. De geënquêteerde opleiders geven ook aan dat het geen zin heeft om opleidingen met een kostprijs onder het maximale STAP-budget te registreren, vanuit de aanname dat STAP-aanvragers de voorkeur geven om het hele bedrag van 1000 Euro te besteden (en het aanvragen van meerdere opleidingen voor de beschikbare 1000 Euro niet mogelijk is). Een ander genoemde reden door opleiders is dat hun meerjarige opleidingen niet goed binnen de STAP-regeling passen. Dit zijn over het algemeen duurdere opleidingen en daarnaast is het niet mogelijk deze opleidingen met het STAP-budget meerjarig te financieren (enkeligen geven de mogelijkheid om het eerste studiejaar met het STAP-budget te financieren). Ook passen de termijnen van de STAP-aanvraagronde en de startdatum niet bij het instroommoment van opleidingen in het publiek bekostigd onderwijs. Daarnaast vinden opleiders het een financieel en organisatorisch risico om een opleiding te registreren als uiteindelijk blijkt dat veel inschrijvers geen STAP-budget toegewezen krijgen, waardoor er te weinig studenten zijn om de opleiding rendabel te maken.

Andere opleiders geven aan dat de niet-geregistreerde opleidingen bedrijfstraining op locatie (incompany) betreffen. Vaak zijn dit ook trainingen op maat die lastig zijn te erkennen en daardoor niet mogelijk is om in aanmerking te laten komen voor het STAP-budget. Ook refereren opleiders aan trainingen die als nascholing of examentraining getypeerd worden. Verder geven opleiders aan dat ze bepaalde opleidingen niet willen registreren omdat deze pas doorgaan als er voldoende aanmeldingen zijn en STAP-deelnemers niet willen teleurstellen als een cursus geen doorgang vindt. Daarnaast wordt benoemd dat ze het aanmelden van een opleiding pas doen als er voldoende vraag is naar de opleiding of nadat een automatische koppeling via de open standaard voor het delen van onderwijsdata (Open Onderwijs API: OOAPI) mogelijk is.

Andere minder genoemde redenen zijn dat de niet-geregistreerde opleidingen voor scholieren onder de 18 jaar zijn; dat een deel van de opleidingen al wordt aangeboden via subsidieregeling NL leert door (dubbele financiering is niet mogelijk); dat opleidingen vooral deelnemers hebben die gebruik maken van studiefinanciering; dat EVC trajecten nog niet subsidiabel zijn; dat de cursussen voor hele specifieke

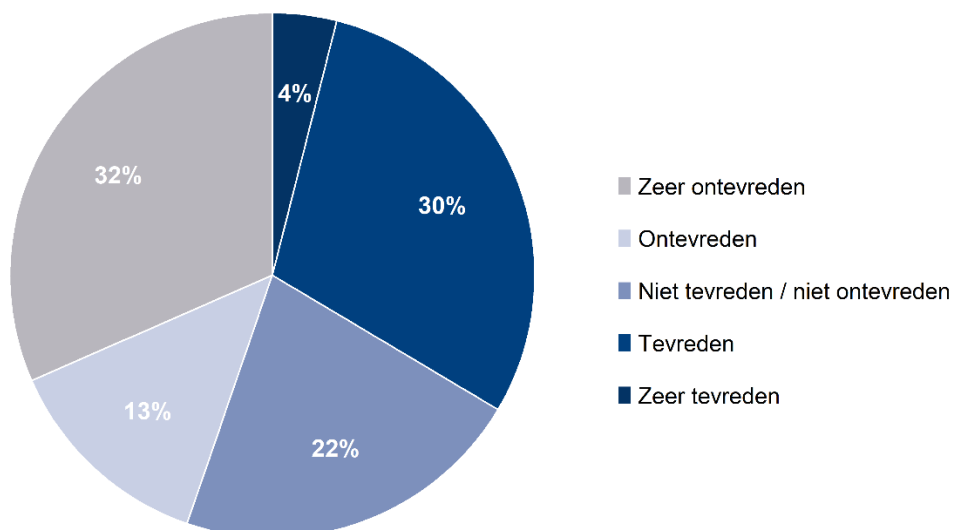
doelgroepen zijn waarvoor al voldoende financiering is; dat de trainingskosten zijn opgenomen in verblijfskosten; dat training in het buitenland plaatsvindt; en dat opleidingseisen worden gesteld aan deelnemers met een verplichte intake waardoor deelnemers afvallen, wat lastig past bij het aanmeldproces van de STAP-regeling past.

In algemene zin geven de geënquêteerde opleiders meerdere redenen om bepaalde opleidingen of maar een deel van hun opleidingsaanbod te registreren. Zo ervaren sommige opleiders nog veel onzekerheid bij het hanteren van het toetsingskader of zijn ze het inhoudelijk oneens met de criteria die zijn opgenomen. Denk bijvoorbeeld aan individuen die willen omscholen en niet gebruik kunnen maken van de werkgeversverantwoordelijkheid om hun opleiding te financieren. Een andere motivatie die opleiders uitspreken is de financiële last die zij dragen als ze opleidingen willen laten erkennen, aangezien de uiteindelijke toekenningen van het STAP-budget voor aanvragers onzeker is en ze niet weten of de gemaakte kosten gedekt kunnen worden.

2.3 ERVARINGEN MET TOETSINGSKAMER STAP-BUDGET

Iets meer dan een kwart (27%) van de geënquêteerde opleiders heeft contact gehad met de Toetsingskamer van het STAP-budget over het opleidingsaanbod dat is opgenomen in het STAP-scholingsregister. Uit figuur 2.5 blijkt dat ongeveer een derde (34%) tevreden is over deze communicatie, terwijl bijna de helft ontevreden is over de communicatie (45%). Er is geen verschil in het oordeel van publiek versus privaat bekostigde opleiders. Wel zijn grote opleiders meer ontevreden over de communicatie van de Toetsingskamer dan kleine opleiders (respectievelijk 54% van opleiders met meer dan 500 deelnemers is daar ontevreden over, terwijl 38% van opleiders tussen de 101 en 500 deelnemers en 30% van de opleiders met minder dan 100 deelnemers daar ontevreden over is).

Figuur 2.5 Mate van tevredenheid over de wijze waarop de Toetsingskamer STAP-budget communiceert

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=152).

Uit de opmerkingen in de open vraag over de communicatie met de Toetsingskamer komt naar voren dat veel opleiders de communicatie gebrekkig vinden door de lange reactietijd, onduidelijke interpretatie van het toetsingskader en het ontbreken van een dialoog tussen opleider en Toetsingskamer. Dit komt voornamelijk doordat opleiders aangeven dat de Toetsingskamer maanden later of in enkele gevallen zelfs niet reageert op

mailcontact. Omdat opleiders zelf geacht worden binnen vijf dagen bezwaar in te dienen tegen het besluit van de Toetsingskamer wordt dit door enkelen als 'hypocriet' ervaren. Samen met het ontbreken van een eenduidige interpretatie van het toetsingskader zorgt het ontbreken van een dialoog over inhoudelijke aspecten van een onderzoek of bezwaar voor veel onzekerheid en onduidelijkheid voor opleiders³. Ook de toon waarop de Toetsingskamer communiceert is voor publiek en private opleiders vervelend, vooral wanneer men de aankondiging en uitslag in één brief ontving. Zo zegt een respondent: *"Het bericht dat er onderzoek naar ons was gedaan, tezamen met de uitslag van het onderzoek en de dreiging om als STAP-opleider geroyeerd te worden (dit alles in één bericht), viel ons nogal rauw op het dak. Het contact dat wij daarna (binnen die vijf gestelde dagen) met de Toetsingskamer hebben gehad naar aanleiding van deze communicatie, was echter prima."* (Resp. 641)

Dit illustreert dat wanneer de geënquêteerde opleiders wel contact hebben gehad met de Toetsingskamer, men het als servicegericht en constructief ervaart. Daarnaast geven opleiders aan dat de brieven van de Toetsingskamer onvoldoende en onduidelijk toelichten waarom een bepaalde opleiding moet worden aangepast of geschrapt en welke vervolgstappen moeten worden genomen om aan dit verzoek te voldoen.

Mochten de nodige aanpassingen zijn gedaan door de opleider, geven enkelen aan dat ze negatieve gevolgen ervaren doordat er een afsluiting van het onderzoek of bezwaar ontbreekt. Als een opleider de status 'in onderzoek' heeft dan worden de STAP-aanvragers hierover ook ingelicht en wordt de betrouwbaarheid van de opleider door aanvragers in twijfel getrokken.

Als laatst geven enkele opleiders aan dat de Toetsingskamer tot voor kort niet op de hoogte was van de verschillende aspecten van het registratieproces zoals EDU-DEX. Dit zorgde voor foutieve communicatie doordat de Toetsingskamer met verouderde informatie werkte: *"één training van ons zat in één van de eerste steekproeven van de Toetsingskamer, wij werden gesommeerd een training te verwijderen die al niet meer opgenomen was in het scholingsregister. De werking van het scholingsregister en Edudex was destijds onvoldoende bekend bij de TK."* (Resp. 128).

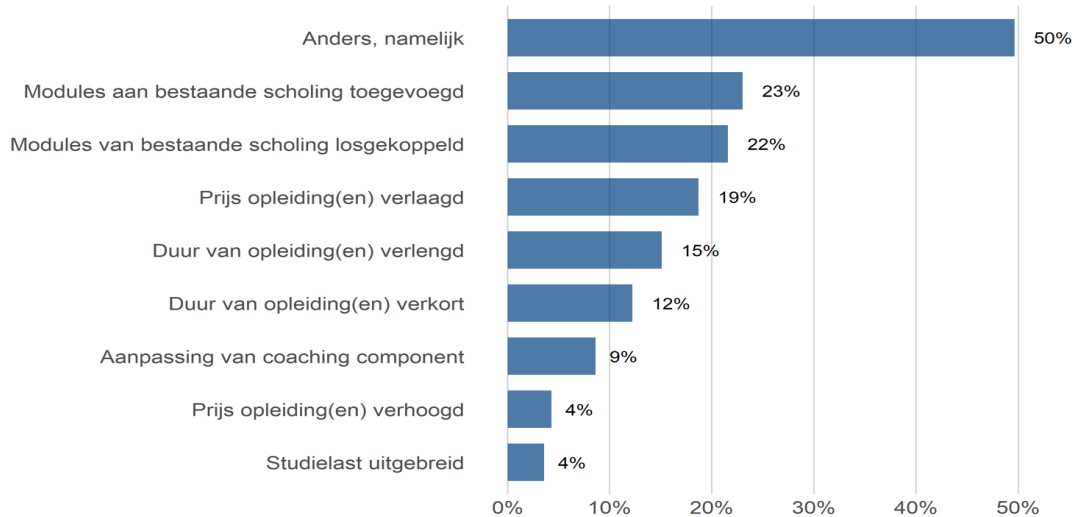
De geënquêteerde opleiders bevelen aan om het toetsingskader en scholingsdefinities helderder te maken (waaraan per 1 mei 2023 gevolg is gegeven met de aangescherpte maatregelen met betrekking tot het toetsingskader en scholingsdefinitie). Los van deze wijzigingen zou volgens opleiders de communicatie vanuit de Toetsingskamer verbeterd kunnen worden. Het gaat hier om verbetering van de bereikbaarheid van de organisatie (e-mail en telefonisch), maar ook om betere informatie over de inhoud van het onderzoek en hoe de regels van toetsingskader zijn gebruikt. Verder is er de wens voor meer informatie over de onderzoeksprocedure en technische vervolgstappen om correcties in het scholingsregister door te voeren en op welke wijze controle daarop plaatsvindt (en binnen welk tijdspad). Opleiders geven ook het belang aan van een vast contactpersoon voor inhoudelijke communicatie gedurende het onderzoeksproces, waar ze terecht kunnen voor inhoudelijk vragen en/of opmerkingen.

2.4 AANPASSINGEN VAN CURSUS- EN OPLEIDINGSAANBOD

Bijna een kwart (23%) van de geënquêteerde opleiders heeft hun cursus- en opleidingsaanbod (deels) aangepast zodat de opleiding(en)/ cursus(sen) (beter) aansluit(en) bij de STAP-regeling. Er is hier geen verschil tussen publiek en privaat bekostigde opleidingen, alsmede de grootte van de opleider. Uit figuur 2.6 blijkt dat een kwart van de opleiders die hun aanbod hebben aangepast aangeeft dat ze zowel modules hebben toegevoegd (23%) als losgekoppeld (22%). Een vijfde geeft aan de prijzen te hebben verlaagd (19%). Een kleine groep geeft aan dat ze de duur van de opleidingen hebben verlengd of verkort, maar ook aanpassingen te hebben gedaan van de coaching component. Het verhogen van de prijs en uitbreiding van de studielast is maar door een beperkt aantal opleiders genoemd.

³ Vanaf 1 mei 2023 zijn de aangescherpte maatregelen met betrekking tot het toetsingskader en scholingsdefinitie ingegaan en op het moment van schrijven is het onduidelijk in hoeverre deze wijzigingen invloed hebben op de ervaringen van opleiders met de Toetsingskamer.

Figuur 2.6 Aanpassingen van zodat scholing (beter) aansluit bij de STAP-regeling (meer dan 1 antwoord mogelijk)

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=139).

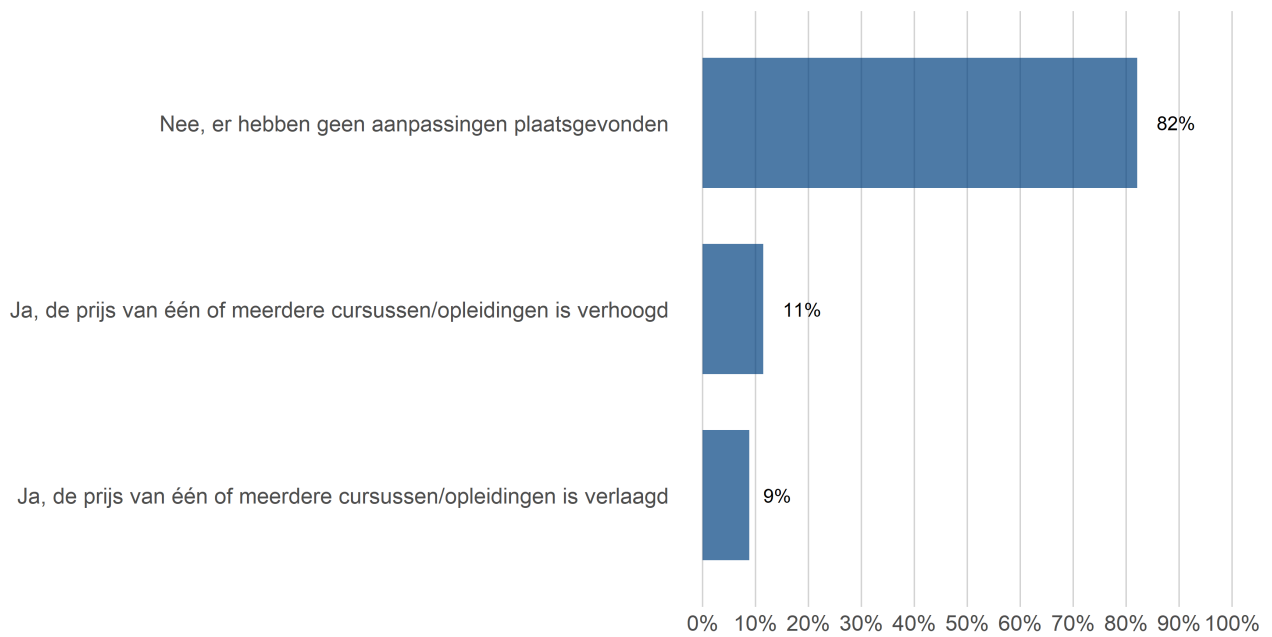
Opmerking: Geen van de opleiders gaf aan de studielast te hebben vermindert.

Voorbeelden van andere aanpassingen zijn dat de startdatum is aangepast; de toetsing van leeropbrengsten is veranderd; het klassikaal en online onderwijs is geïntegreerd; de opleiding compleet nieuw is vormgegeven; het toelatingsproces voor de opleiding nu in lijn is met het tijdspad voor het vooraanmeldingsproces bij STAP; materiaal niet meer onderdeel is van het aanbod; de omschrijving van de cursus voor deelnemers is verbeterd (inhoud, doelgroep, etc.); de kwaliteit van de opleiding is verbeterd; het vereiste start niveau nu is aangegeven voor het taalaanbod (vanaf A2); de inhoud nadrukkelijker aansluit bij arbeidsmarkt behoefte; de training is uitgebreid met aanvullende activiteiten (zoals met een trainingsacteur) en dat de verschillende kleine cursussen/ training zijn samengevoegd tot een volwaardige training.

2.5 PRIJSSTELLING STAP-OPLEIDINGSAANBOD

Ongeveer een vijfde (20%) van de geënquêteerde opleiders geeft aan dat ze de prijzen van hun aanbod hebben aangepast (zie figuur 2.7). De helft van deze groep (11%) geeft aan dat de prijs van een of meerdere cursussen is verhoogd, terwijl de andere helft (9%) aangeeft dat de prijs is verlaagd.

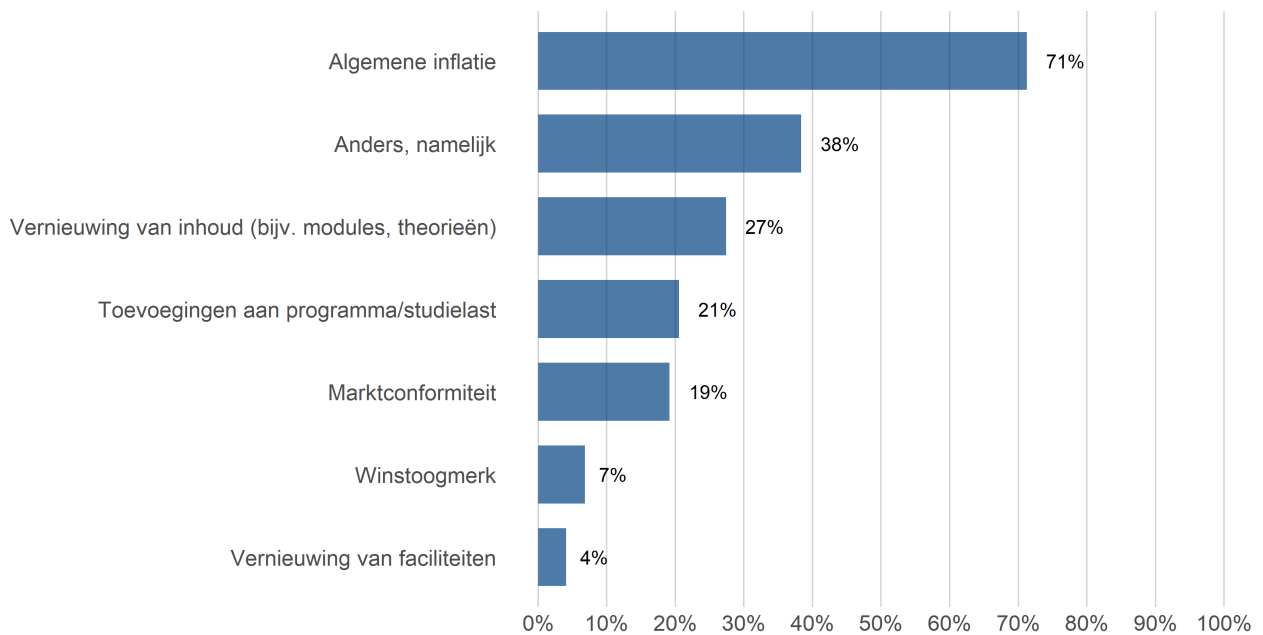
Figuur 2.7 De mate waarin prijzen van opleidingen en/of cursussen die in het STAP-scholingsregister zijn opgenomen zijn aangepast

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=637).

Van de groep die aangeeft dat de prijs is verhoogd geeft bijna driekwart (71%) aan dat dit komt door algemene inflatie, terwijl meer dan een kwart (27%) aangeeft dat dit door vernieuwing van de inhoud komt (zie figuur 2.8). Een vijfde (21%) geeft aan dat er toevoegingen zijn gedaan aan het programma of studielast, maar ook dat de motivatie voor ophoging was ingegeven door marktconformiteit. Een kleine groep van 7% geeft aan dat winst oogmerk een belangrijke factor is om de prijs te verhogen. Voorbeelden van ander genoemde redenen voor het verhogen van de prijs zijn o.a. het verdisconteren van de gemaakte administratieve kosten voor registratie uitvoering van de STAP-regeling. Enkele opleiders geven ook aan dat het maximale budget van 1000 Euro een prikkel is voor opleiders om hun STAP opleidingen rond deze prijs aan te bieden. Het is voor deelnemers niet mogelijk om het resterend budget tot aan 1000 Euro te gebruiken voor andere opleidingen en opleiders veronderstellen dat deelnemers een duurdere opleiding zien als een teken van betere kwaliteit. Als laatst geven opleiders aan het budget te hebben verhoogd omdat het aantal inschrijvingen voor hun opleiding terugliep om daarmee de opleiding rendabel te maken.

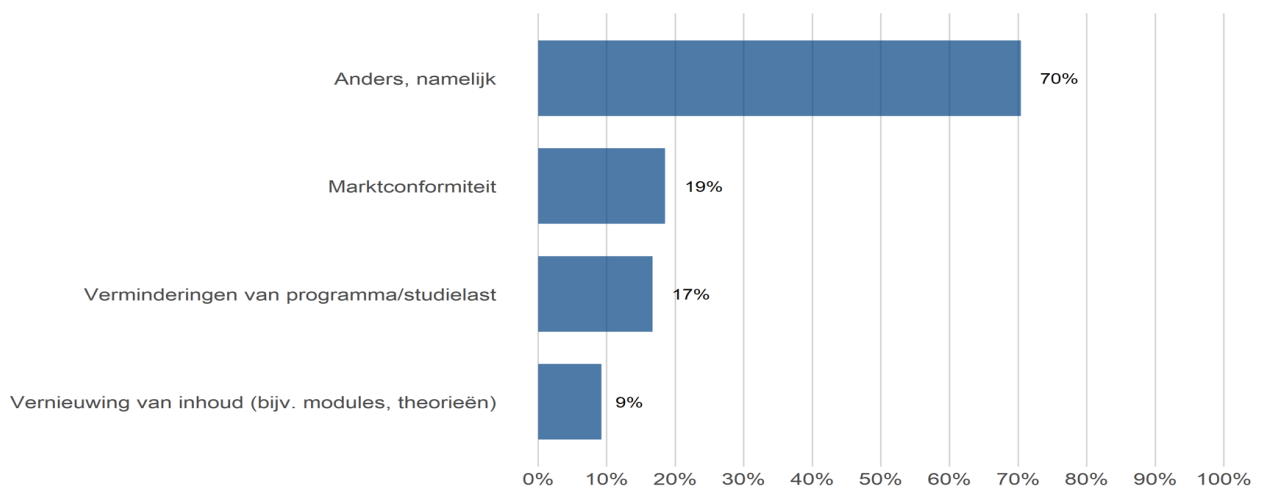
Figuur 2.8 De motivatie van (onderwijs)instellingen om de prijs te verhogen voor (sommige) bestaande scholing die in het STAP-scholingsregister is opgenomen (meer dan 1 antwoord mogelijk)

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=73).

De motivatie om daarentegen de prijs te verlagen zit voornamelijk in marktconformiteit, vermindering van programma/ studielast, en vernieuwing van inhoud van het opleidingsaanbod (zie figuur 2.9). Voorbeelden van ander genoemde redenen voor het verlagen van de prijs is de veronderstellingen van opleiders dat de 1000 Euro grens een drukkend effect heeft, en dat deelnemers gericht zoeken naar opleidingen rond deze prijs. De geënquêteerde opleiders willen voorkomen dat ze zichzelf met hoge prijzen uit de markt prijzen, omdat opleiders ervaren dat STAP-aanvragers over het algemeen niet meer willen betalen dan het maximaal aan te vragen budget. Andere opleiders geven aan dat ze bepaalde opleidingen toegankelijker hebben willen maken voor bepaalde doelgroepen en daarom de prijs hebben verlaagd. Tegelijkertijd refereren opleiders ook aan de aanvullende kosten die ze maken boven op het STAP-budget, bijvoorbeeld voor het sturen van een restfactuur aan deelnemers.

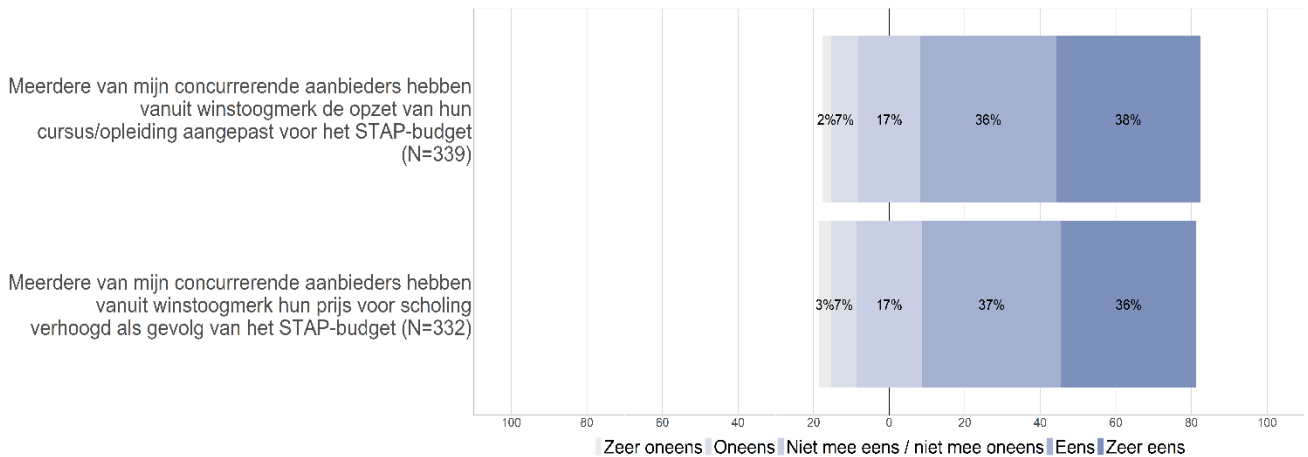
Figuur 2.9 De motivatie van (onderwijs)instelling om de prijs te verlagen voor (sommige) bestaande scholing die in het STAP-scholingsregister is opgenomen (meer dan 1 antwoord mogelijk)

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=54).

Als we vragen naar de opvatting van opleiders of concurrerende opleiders vanuit winstoogetmerk de opzet van hun cursus- en opleidingsaanbod hebben aangepast, is de ruime meerderheid van de geënquêteerde opleiders er mee eens dat dit gebeurt (74%) (zie figuur 2.10). Eenzelfde percentage van opleiders vindt ook dat meerdere van hun concurrerende aanbieders vanuit winstoogetmerk hun prijs voor scholing hebben verhoogd (73%). Hierin zitten geen grote verschillen tussen publiek en privaat bekostigd aanbod, net zoals de grootte van de opleider.

Figuur 2.10 Mate waarin aanbieders denken dat concurrerende aanbieders vanuit winstoogetmerk de opzet en prijs van opleiding hebben aangepast

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023.

2.6 ERVARINGEN MET STAP DEELNEMERS EN IMPACT OP DE ORGANISATIE

De grote meerderheid van de geënquêteerde opleiders geeft aan dat STAP-deelnemers samen met andere (niet STAP) deelnemers scholing volgen bij hun opleidingen/ cursussen (82%). Rond de 12% geeft aan dat dit verschilt per opleiding/ cursus en rond de 6% geeft aan dat dit niet het geval is. Hier zijn geen verschillen tussen publieke en privaat bekostigde opleiders en naar grootte van de opleider.

Meer dan een kwart van de geënquêteerde opleiders geeft aan dat als gevolg van het STAP-budget het totaal aantal deelnemers dat aan hun instelling een opleiding/ cursus volgt is toegenomen, terwijl de meerderheid (60%) aangeeft dat dit hetzelfde is gebleven. Rond de 15% van de opleiders geeft aan dat het aantal is afgenomen. Hier zijn geen verschillen tussen publieke en privaat bekostigde opleidingen en naar grootte van de opleider.

Van de geënquêteerde opleiders geven aan dat gemiddeld 20% van alle deelnemers aan de door hun organisatie aangeboden opleidingen en cursussen ('totaal aanbod') STAP-deelnemers betreft. Dit is 15% voor privaat bekostigde opleiding en 21% voor publiek bekostigde opleiding (significant verschil). Voor grotere opleidingen is het percentage significant minder. Als we ons beperken tot de opleidingen die in het STAP-scholingsregister vallen is dit percentage 26% (geen significant verschil tussen publiek en privaat bekostigde opleiders, maar wel voor grotere opleiders die significant een lager percentage scoren).

Opleiders geven aan dat gemiddeld 40% van de personen die een STAP-aanmeldingsbewijs hebben aangevraagd voor één van hun opleidingen, uiteindelijk geen STAP-budget heeft gekregen (met geen significant verschil tussen publiek en privaat bekostigde opleiders, maar wel voor grotere opleiders die significant een lager percentage scoren).

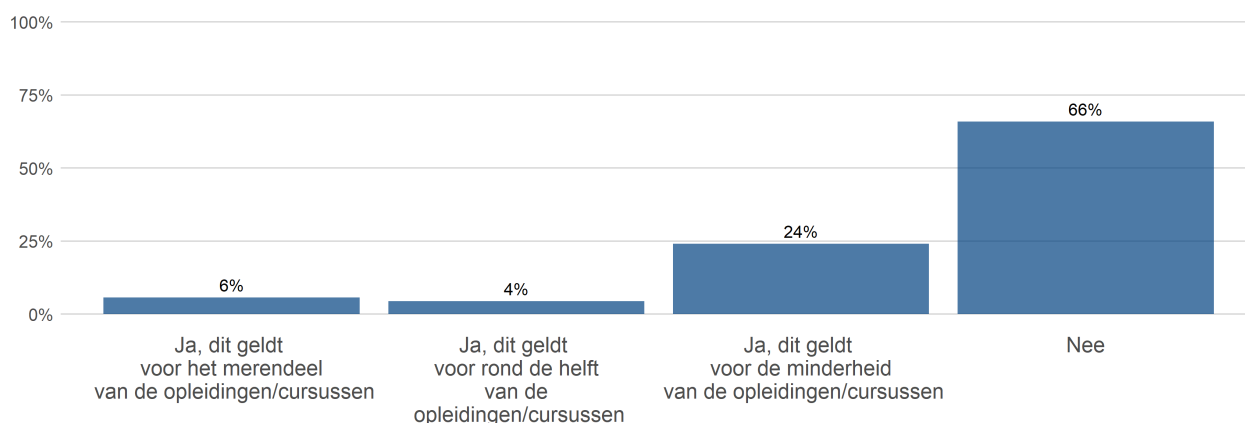
Van de respondenten die aangaven een stijging of daling van hun deelnemersaantallen te hebben ervaren over 2022 als het gevolg van het STAP-budget is gevraagd om een indicatie te geven van de grootte van de groei of vermindering in het aantal deelnemers aan opleidingen/cursussen. Instellingen met een groeiend aantal deelnemers zagen gemiddeld een groei van ruim 20%, terwijl instellingen met een dalend aantal deelnemers een relatief grotere daling van bijna 30% ervoeren. Voor de gehele steekproef, inclusief de instellingen die hebben aangegeven geen verandering te hebben waargenomen, is er een kleine groei van 1% waargenomen. Opvallend is dat relatief kleine aanbieders, welke niet meer dan 500 deelnemers ontvingen in 2022, hun deelnemersaantallen gemiddeld zagen dalen met een half procent, terwijl relatief grotere aanbieders, bij wie meer dan 500 deelnemers scholing of een cursus hebben gevolgd in 2022, juist bijna 3% meer deelnemers hadden. Dit verschil is significant. Er wordt geen bewijs gevonden dat publiek en privaat bekostigde instellingen van elkaar verschillen. Verder blijkt dat respondenten met een relatief hogere groei in het aantal deelnemers ook gemiddeld positiever waren over hun ervaringen met verschillende aspecten van de STAP-regeling (zie figuur 2.1).

Gemiddeld 28% van degenen die een aanmeldingsbewijs hadden, maar geen STAP-budget kregen, nam uiteindelijk toch deel aan de opleiding/ cursus (geen significante verschillen tussen publiek en privaat en grootte van de opleider), wat een indicatie is van de additionaliteit van de regeling.

Uiteindelijk maakt volgens de geënquêteerde opleiders gemiddeld 3% van de STAP deelnemers de scholing niet af (tussentijds uitval). De meerderheid (77%) van de opleiders geeft aan dat dit percentage niet afwijkt van het uitvalpercentage van niet- STAP-deelnemers. Rond de 13% geeft aan dat het uitvalpercentage zelfs lager is, terwijl rond de 10% aangeeft dat het percentage hoger ligt. Dit wijst erop dat het STAP-budget niet leidt tot minder gemotiveerde deelnemers. Hier zijn geen verschillen tussen publieke en privaat bekostigde opleidingen en naar grote van de opleider.

De vraag is ook of bepaalde geregistreerde opleidingen geen doorgang hebben kunnen vinden, omdat aan onvoldoende aanmelders uiteindelijk STAP-budget is toegekend. Figuur 2.11 laat zien dat tweederde (66%) van de opleiders aangeeft dat dit niet het geval is. Een derde van de opleiders geeft aan dat dit wel het geval is. Een kwart (24%) van de opleiders geeft aan dat dit voor de minderheid van de opleidingen/ cursussen geldt, terwijl rond de 4% aangeeft dat dit voor de helft van de opleidingen/ cursussen geldt. Voor rond de 6% van de opleiders geldt dit voor het merendeel van de opleidingen/ cursussen. Hier zijn geen grote verschillen in de antwoorden te vinden tussen publieke en privaat bekostigde opleiders en naar grootte van de opleider.

Figuur 2.11 Mate waarin opleidingen/cursussen geen doorgang kunnen vinden, omdat aan onvoldoende aanmelders uiteindelijk STAP-budget is toegekend

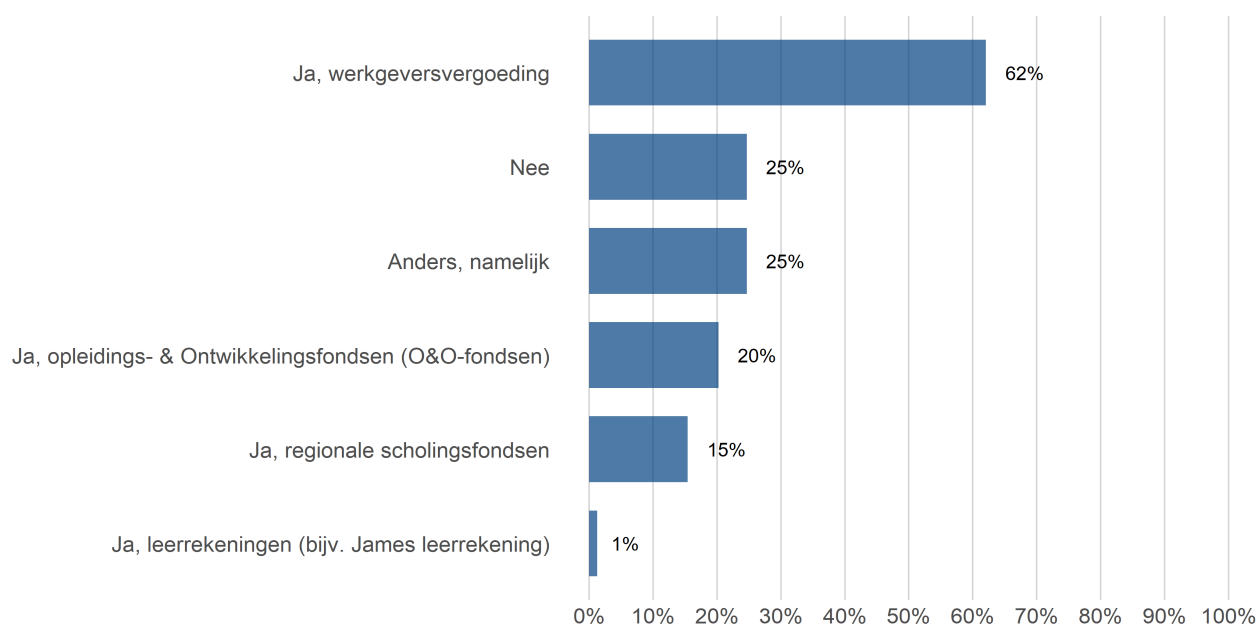

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=595).

2.7 ALTERNATIEVE FINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN EN AFWENTELING

De meerderheid van de geënquêteerde opleiders (82%) geeft aan informatie te verstrekken aan deelnemers over de verschillende publieke en private financiële regelingen waar zij gebruik van kunnen maken. In de meeste gevallen maken deelnemers ook gebruik van andere financiële regeling en dan met name van werkgeversvergoedingen (62% van de opleiders geven dit aan), O&O fondsen (20%) en regionale scholingsfondsen (15%) (zie figuur 2.12). Belangrijke kanttekening hierbij is dat veel opleiders ook niet volledig op de hoogte zijn hoe deelnemers hun deelname financieren. Er zijn geen grote verschillen tussen publiek en privaat bekostigde opleiders, maar wel tussen kleine en grote opleiders. Grote opleiders (met meer dan 500 deelnemers per jaar) geven vaker aan gebruik te maken van aanvullende financieringsmogelijkheden dan kleine opleiders (met minder dan 100 deelnemers) (respectievelijk 80% en 70%)

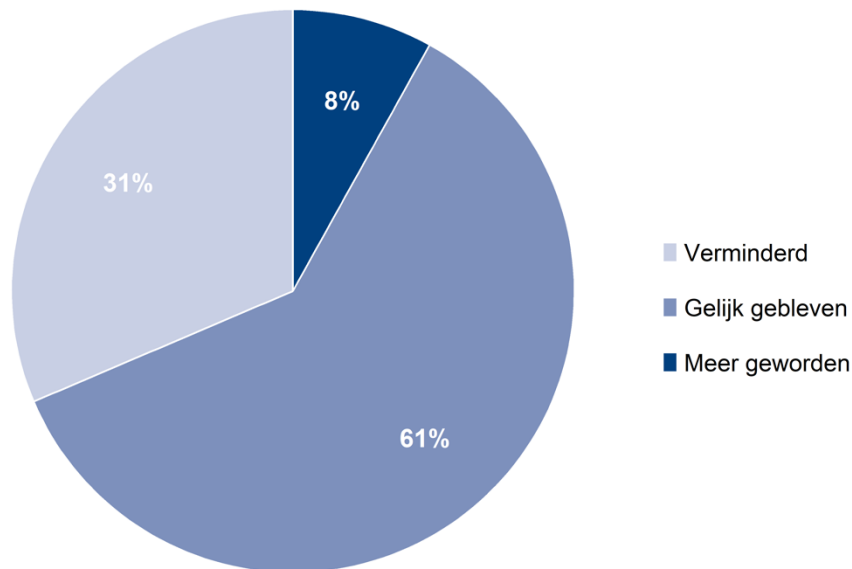
Figuur 2.12 Mate waarin deelnemers van opleiders ook gebruik maken van andere financiële regelingen naast STAP

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=564).

Om zicht te krijgen op mogelijke afwenteling van uitgaven op de werkgever/O&O-fondsen/sectorale voorzieningen, is geënquêteerde opleiders gevraagd of zij denken dat door de introductie van het STAP-budget de bijdrage van andere financieringsbronnen is verminderd, gelijk gebleven, of meer is geworden (zie figuur 2.13). De meerderheid geeft aan dat dit gelijk is gebleven (61%), maar toch vindt een derde (31%) van de opleiders dat dit minder is geworden. Rond de 8% van de opleiders geeft aan dat het meer is worden. Er zijn geen grote verschillen tussen publiek en privaat bekostigd onderwijs, maar wel tussen kleine en grote opleiders. Kleine opleiders (minder dan 100 deelnemers per jaar) geven vaker aan dat de bijdrage van alternatieve financieringsbronnen is verminderd dan grotere opleiders met meer dan 500 deelnemers (respectievelijk 39% versus 27%). Andere vaak genoemde regelingen zijn het levenlangleren krediet, de lerarenbeurs, diverse regelingen van UWV, de subsidie Nederland Leert Door, de subsidie praktijkleren, het Europees Sociaal Fonds, de SLIM-subsidie, de scholingsvouchers Werkbedrijf, diverse stichtingen en groeifondsen.

Figuur 2.13 Mate waarin de bijdrage van andere financieringsbronnen waarvan deelnemers gebruik kunnen maken, is verminderd, gelijk gebleven, of meer is geworden door de introductie van het STAP-budget

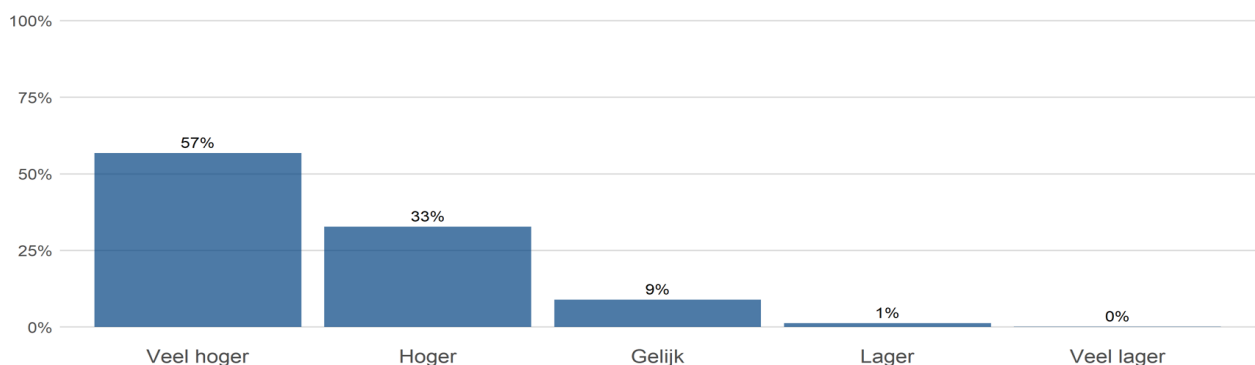

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=567).

2.8 ADMINISTRATIEVE LASTEN VAN DE STAP-REGELING

De geënquêteerde opleiders beoordelen de administratieve lasten voor de STAP-regeling als hoog (zie figuur 2.14). Rond de 90% van de opleiders geeft aan dat dit (veel) hoger is dan alternatieve scholingsregelingen. Een tiende (9%) van de opleiders geeft aan dat dit gelijk is. Er zijn geen grote verschillen tussen publiek en privaat bekostigd onderwijs en tussen kleine en grote opleiders in hun opvatting over de administratieve lasten.

Figuur 2.14 Beoordeling van administratieve lasten voor opleiders voor de STAP-regeling in vergelijking met alternatieve scholingsregelingen

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023 (N=567).

In vergelijking met de fiscale scholingsaftrek is de opleider tussen de overheid en de STAP-aanvrager geplaatst in de afhandeling van de STAP-regeling. Een deel van de opleiders geeft aan dat de administratieve last van de STAP-regeling niet in verhouding staat ten opzichte van de opbrengsten. Vooral wanneer zij administratief

werk hebben verricht na registratie in het STAP-register en vervolgens weinig aanvragers STAP-budget ontvangen en mede daardoor hun deelname annuleren. Zoals eerder benoemd spelen administratieve en financiële lasten een grotere rol voor kleinere opleiders en Zzp'ers dan grotere opleiders. Een respondent omschrijft het dilemma als volgt: *“Voor kleinere opleiders is er heel veel administratief werk bijgekomen voor de STAP-regeling. Dit zorgt voor veel meer kosten voor een opleider die niet facturablel zijn. Niet meedoen is geen optie omdat een concurrent anders studenten wegkaapt en wel meedoen zorgt voor extra onkosten, dus een lagere omzet.”*

In het algemeen is iedere ketenpartner gebaat bij een vermindering van de administratieve lasten, maar dit geldt vooral voor kleinere opleiders en Zzp'ers. Het is goed om de effecten van de aangekondigde wijzigingen voor het aanvraagproces af te wachten en de impact daarvan op de ervaren administratieve lasten. Andere suggesties van opleiders voor het verminderen van de administratieve lasten is het verwijderen van overbodige administratieve handelingen en de gebruikerservaring van de portalen te verbeteren.

2.9 TOEGEVOEGDE WAARDE VAN STAP-REGELING

Opleiders zijn een aantal stellingen voorgelegd over de toegevoegde waarde van de STAP-regeling in termen van bereik en afwenteling (zie figuur 2.15). Hieruit blijkt dat de geënquêteerde opleiders kritisch zijn of de STAP-regeling een verbetering is ten opzichte van de oude fiscale scholingsaftrek om doelgroepen (zoals praktisch opgeleiden) te bereiken. Ruim 60 procent vindt dat dit niet het geval is, terwijl ongeveer 28% vindt dat dit wel het geval is. Bijvoorbeeld omdat men van mening is dat de fiscale aftrek betere financiële ondersteuning biedt aan studenten die een meerjarige opleiding willen volgen. De toegenomen administratieve lasten voor opleiders is ook een belangrijke factor waarom de geënquêteerde opleiders het geen verbetering vinden. Publiek bekostigde instellingen zijn meer kritischer of de STAP-regeling een verbetering is van de oude scholingsaftrek, dan privaat bekostigde opleidingen (73% versus 64% vindt dat dit geen verbetering is). Bijvoorbeeld omdat men ervaart dat duurdere meerjarige opleidingen beter gefaciliteerd werden met de oude fiscale scholingsaftrek. Ook zijn de opleiders met minder dan 100 deelnemers kritischer over het STAP-regeling in vergelijking met de fiscale scholingsaftrek dan de opleidingen met meer dan 100 deelnemers (68% versus 58% is het hier niet mee eens). Dit kan verklaard worden doordat zij hetzelfde registratieproces als organisatie doorlopen met minder middelen en minder medewerkers dan een grotere organisatie.

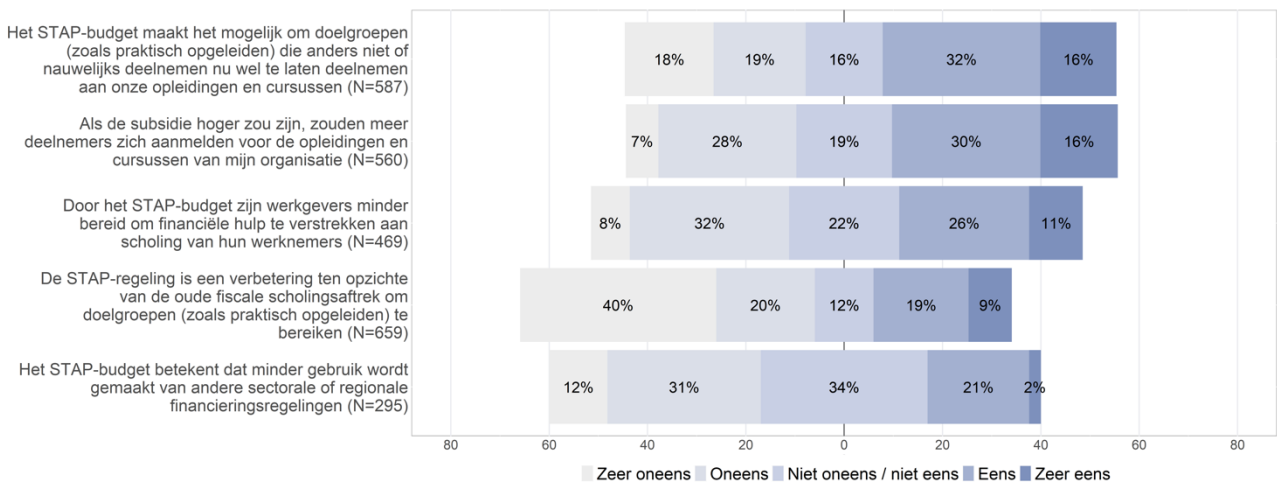
De geënquêteerde opleiders zijn meer verdeeld over de stelling of het STAP-budget het mogelijk maakt om doelgroepen (zoals praktische opgeleiden) die anders niet of nauwelijks deelnemen nu wel te laten deelnemen aan hun opleidingen en cursussen. Bijna de helft (48%) is het hier mee eens, terwijl meer dan een derde (37%) aangeeft het hier niet mee eens te zijn. Publiek bekostigde opleiders zijn kritischer dan privaat bekostigde opleiders op dit onderdeel (49% versus 34% is het hier niet mee eens). Er zijn geen grote verschillen gemeten tussen omvang van de opleiders. Bijna de helft (46%) van de opleiders geeft wel aan dat als de subsidie hoger zou zijn, meer deelnemers zich zouden aanmelden voor hun opleidingen en cursussen. Privaat bekostigde opleiders zijn het hier ook vaker mee eens, dan publiek bekostigde opleiders (48% versus 35%). Grotere opleiders (boven de 500 deelnemers) zijn het hier ook vaker mee eens dan kleine opleiders (43% versus 28%).

De geënquêteerde opleiders zijn gevarieerder in hun mening over de afwenteling van het STAP-budget op de bijdrage van werkgevers en sectorale of regionale financieringsregeling. Meer dan een derde (37%) van de opleiders vindt dat werkgevers door het STAP-budget minder bereid zijn om financiële hulp te verstrekken aan hun werknemers, terwijl rond de 40% van de opleiders dit niet het geval vindt. Verder is bijna een kwart van de opleiders het niet oneens/ niet eens met de stelling. Hier zijn geen grote verschillen te identificeren tussen publiek en privaat bekostigde opleiders. Kleine opleiders (beneden de 100 deelnemers) zijn vaker van mening dat werkgevers minder bereid zijn om financiële hulp te verstrekken (44% is het hier mee eens) dan grotere

opleiders (dit is 36% voor opleiders met 101-500 deelnemers en 35% voor opleiders met meer dan 501 deelnemers).

Bijna een kwart (23%) van de geënquêteerde opleiders vindt dat het STAP-budget ten koste gaat van het gebruik van andere sectorale of regionale financieringsregelingen, terwijl 43% vindt dat dit niet het geval is. Een derde (34%) is het hier niet mee oneens/ niet eens. Hierbij is geen verschil tussen publiek en privaat bekostigde opleiders, maar ook niet in de grootte van opleiders.

Figuur 2.15 Stellingen over toegevoegde waarde van de STAP-regeling

Bron: SEOR-enquête onder opleiders geregistreerd in het STAP-scholingsregister begin 2023.

Uit de open antwoorden blijkt dat de geënquêteerde opleiders over het algemeen positief over de doelstelling van de STAP-regeling om scholing toegankelijker te maken voor doelgroepen, die scholing voorheen met de fiscale scholingsaftrek niet konden financieren. Zo geeft een respondent aan dat ze meer jongere deelnemers tussen de 25-35 zien, veelal afkomstig uit de welzijnssector (die anders niet of in mindere mate deelnemen aan hun training). Daarbij hebben deelnemers ook een andere culturele achtergrond volgens respondenten, wat de diversiteit in groepen vergroot en positief wordt ervaren door trainers.

Echter, een groot deel van de respondenten is ontevreden over de uitvoerende aspecten die voorkomen dat de STAP-regeling zijn doelstelling behaalt. Ten eerste, zijn er gemengde signalen vanuit opleiders over de doelgerichtheid van de STAP-regeling. Ondanks het positieve punt van meer diversiteit van deelnemers en een verhoogde deelname van individuen met een MBO4-niveau en lager, geeft men ook aan dat het STAP-budget minder aantrekkelijk is voor individuen die een beroepsgerichte of langdurige scholing willen volgen. Dit komt mede doordat het huidige aanvraagproces minder zekerheid biedt dan de fiscale scholingsaftrek en men in de oude fiscale regeling meer geld kon terugkrijgen bij een duurdere opleiding. Nu zien opleiders vooral een verhoogde deelname aan kortdurende scholingstrajecten tot 1000 euro en deelnemers die anders de scholing zelf zouden kunnen financieren. Daarbij wordt kortdurende scholing vaak gepromoot als 'gratis' scholing wat leidt tot grote interesse onder het algemeen publiek, wat zorgt dat het budget snel vergeven is. Hierdoor ervaren opleiders dat STAP-aanvragers minder gemotiveerde keuzes maken dan deelnemers voorheen.

Verskillende opleiders stellen dat een garantie op of voorrang voor arbeidsmarktrelevante scholing kan bijdragen aan de huidige arbeidsmarktcrachte. *Zo stelt een respondent voor om: "Alle opleidingen in zorg- en welzijnssector op mbo-niveau altijd toe te kennen, omdat deze voornamelijk omscholen voor een betere positie in de arbeidsmarkt."* Aan de andere kant geven respondenten aan dat het meer richten van het STAP-budget op bepaalde doelgroepen altijd ten koste gaat van de toegankelijkheid van de regeling voor iedereen.

BIJLAGE 1: ERVARINGEN MET VERSCHILLENDE ASPECTEN VAN DE STAP-REGELING

De communicatie van de regeling en informatievoorziening

Uit de totaal 433 antwoorden komt naar voren dat men vooral ontevreden is over de gefragmenteerde communicatie en informatievoorziening van de regeling, door verschillende instanties. Vooral voor kleinere opleiders die niet bekend zijn met de verschillende uitvoeringsorganisaties en portalen kost het veel tijd om informatie te zoeken op verschillende websites. Voor vragen konden opleiders telefonisch of per mail de helpdesk van UWV of DUO bereiken. Over het algemeen is men positief over dit contact en omschrijft men dit als behulpzaam en klantgericht. Echter, wordt ook benoemd dat de antwoorden die men kreeg niet altijd consistent waren en medewerkers niet altijd op de hoogte waren van de verschillende systemen, recente regelgeving en kennis van niet-standaard scholingsaanbod. Een oplossing voor het verbeteren van het contact met de helpdesk en medewerkers zou het vergroten van de bereikbaarheid zijn en het gebruik maken van vaste contactpersonen. Verder geeft een respondent aan de spreekuren te waarderen met vriendelijke en geduldige mensen die verstand van zaken hadden, maar dat deze niet zo toegankelijk zijn voor Zzp'ers die daarnaast een baan hebben (n verband met tijdstip van de spreekuren).

Op de website voor opleiders is er een archief van nieuwsbrieven van UWV/ DUO, die doorgestuurd worden door de erkennende organisaties. Enkele respondenten geven de voorkeur aan om deze direct vanuit UWV/ DUO te ontvangen (i.p.v. via de erkennende organisaties). Ondanks dat het archief van verzonden nieuwsbrieven en het overzicht van betrokken partijen openbaar is op de website, geven respondenten aan dat deze slecht vindbaar zijn onder het kopje service & contact. De suggestie wordt gedaan om de verwijzingen op de site te verbeteren zodat de gebruikerservaring aansluit op de informatiebehoeftes van opleiders.

Beleidswijzingen en overslaan januari aanvraag

Opleiders tonen begrip voor de gemaakte aanpassingen in de regeling, maar zijn vooral ontevreden over de timing en gefragmenteerde communicatie van wijzigingen. De vele wijzigingen zorgen dat de STAP-regeling onbetrouwbaar is voor opleiders en het lastig maakt om te investeren in automatiseringsprocessen. Daarbij gaf het overslaan van de aanvraagronde in januari 2023 problemen voor opleiders, omdat dit pas tijdens de kerstperiode in december was gecommuniceerd en januari/februari één van de weinige instroommomenten is voor overheid bekostigd en formeel onderwijs. Mochten er grote wijzigingen worden gedaan in de regeling is het wenselijk om deze zo goed mogelijk en tijdig te communiceren zodat de negatieve effecten zo beperkt mogelijk worden gehouden. Bijvoorbeeld door eerst de opleiders in te lichten en hen te ondersteunen in communicatie- en administratieprocessen voordat men naar het naar STAP-aanvragers communiceert.

Registratie proces van opleidingen STAP-register

De instructies voor opleiders om hun opleidingen te registreren in het STAP-register worden door verschillende opleiders als ingewikkeld ervaren door het ambtelijke taalgebruik, de aanname dat de lezer achtergrondkennis van systemen heeft en de intentie weet van de verschillende digitale formulieren. Vooral kleinere opleiders geven aan dat het handmatig invoeren in het RIO-portaal veel tijd kost omdat het volgens hen een ondoorzichtig systeem is en het portaal erg foutgevoelig is. Grotere opleiders, publiek dan wel privaat, ervaren minder problemen, ook omdat zij de mogelijkheid hebben om een automatische koppeling te maken met het STAP-register via EDU-DEX of RIO bij het bekostigd MBO. Een andere reden is dat grotere opleiders vaak gespecialiseerde IT of administratieve medewerkers hebben of mensen inhuren ter ondersteuning, terwijl kleinere opleiders of Zzp'ers deze mogelijkheid niet hebben. Hoewel het lastig is om op korte termijn de gebruiksvriendelijkheid van het RIO-portaal en het STAP-register te verbeteren, zouden volgens enkele

respondenten heldere instructies zonder jargon en met contextuele informatie over het registratieproces, mensen zonder achtergrondkennis op korte termijn kunnen helpen.

Opleiders zijn ook verantwoordelijk voor het actueel houden van opleidingen in het STAP-register en dit draagt volgens hen bij aan de administratieve lasten van de regeling. Zo geeft men aan dat terugkerende opleidingen opnieuw geregistreerd moeten worden en is er de wens om voor jaarlijkse opleidingen alleen de actuele wijzigingen door te geven. Verder geven opleiders aan dat het aanpassen of verwijderen van opleidingen in het STAP-register lastig is door de IT-infrastructuur achter het STAP-register. De huidige procedure verloopt d.m.v. het versturen van een formulier naar de helpdesk. Enkele opleiders geven aan dat, om problemen te voorkomen, ze als tussenoplossing de datum van 'morgen' invoeren zodat de opleiding vervalt en men geen aanvragen kan indienen. Hoewel opleiders aangeven op de hoogte te zijn van de verwijderingsprocedure, zou het helpen om hier tijdens het registratieproces of op de website voor opleiders aandacht aan te besteden. Een andere voorgestelde oplossing door opleiders is het vereenvoudigen van dit proces door het STAP-register op te schonen via de EDU-DEX feed. Controle vooraf per opleiding zou volgens enkelen ook een mogelijkheid zijn in plaats van handhaving achteraf, maar dit zou het hele registratieproces veranderen.

Aanvraagprocedure voor opleiders en deelnemers

Er heerst ontevredenheid over de aanvraagprocedure voor deelnemers en de processen die opleiders moeten organiseren om deze te ondersteunen. De aanvraagperiodes en voorwaarden die gesteld worden aan de startdatum van scholing maakt de regeling complex voor aanvragers en opleiders. Aanvraagperiodes komen niet goed overeen met de instroommomenten van het formeel onderwijs en deelnemers kunnen niet vrijblijvend scholing kiezen omdat ze rekening moeten houden met de voorwaarde van startdatum, minimaal 4 weken na aanvraag. Daarbij waren de opening van aanvraagrondes in 2022 overdag en op een werkdag met als gevolg dat het aanvraagproces ontoegankelijk was voor mensen met een praktisch uitvoerende baan.

Verder ervaren opleiders het proces van STAP-vooraanmeldingen als een administratieve last en geven aan dat dit foutgevoelig is. Zo is het aanmeldbewijs geldig voor één aanmeldmoment en moeten opleiders deze opnieuw verstrekken als een individu nog een keer voor dezelfde opleiding STAP-budget probeert aan te vragen. Daarbij komt dat veel individuen kort van tevoren zich inschrijven bij de opleider en opleiders die meteen moeten verstrekken, want anders kan het voorkomen dat aanvragers verkeerde informatie invullen bij hun STAP-aanvraag. Dit kan problemen geven bij de toekenning van het budget, want opleiders geven aan dat ze geen correcties kunnen doen. Hoewel een enkele opleider aangeeft dat het vooraanmeldingsproces voor hen soepel verloopt, geven anderen aan dat ze problemen hebben om het in bulk via Excel aan te leveren. Om deze redenen geven een aantal opleiders hun voorkeur aan om de vooraanmelding via de opleiders te organiseren en het vooraanmeldbewijs uit het aanvraagproces weg te halen.

UWV-opleidersportaal

Kritische kanttekeningen werden geplaatst over de gebruiksvriendelijkheid van het UWV-opleidersportaal door het ontbreken van verschillende functies. Ten eerste, geeft men aan dat een terugkoppeling naar opleiders ontbreekt bij het toekennen van het STAP-budget aan deelnemers. Opleiders moeten van deelnemers vernemen of het STAP-budget is toegekend en krijgen hierover geen melding in het opleidersportaal. Strikt genomen is dit proces logisch omdat het STAP-budget een regeling is tussen UWV en de aanvrager. Echter, vooral voor opleiders met klassikale scholing, draagt het bij aan een onzekere voorbereiding in de aanloop naar de startdatum, als deelnemers hun deelname laten afhangen van hun STAP-budget toekenning.

Ten tweede, mist men communicatiefuncties zoals emailnotificaties bij meldingen, berichten en aan het einde van een opleiding. Hierdoor moet men dagelijks inloggen in het portaal om niks te missen en dit is extra van belang bij berichten en handelingen waar een termijn aan is gekoppeld. De communicatie via het UWV-portaal is volgens velen daarbij eenrichtingsverkeer zonder bijgevoegde data, wat betekent dat men niet digitaal kan reageren als een persoon in onderzoek is en men niet kan markeren als iets verwerkt is.

Ten derde, mist men functies die de administratieve last kunnen verminderen zoals het exporteren van gegevens in Excel, zoek- en filterfuncties. Opleiders moeten aanvullende informatie van STAP-deelnemers registreren, naast informatie voor hun eigen administratie, denk aan student ID's, studentennamen, cursuscodes, start- en einddata en beschikingsnummers of PO-nummers. Voor de facturatie met TIE-Kinetix wenst men ook student ID's, PO-nummers, cursuscodes en kosten te kunnen exporteren. Daarbij zouden zoek- en filterfuncties opleiders helpen om specifieke deelnemers en deelnemers die hun scholing hebben afgerond te vinden. Nu worden alle STAP-deelnemers van een opleider getoond op volgorde van startdatum van scholing in het UWV-portaal. De wens van opleiders is een filterfunctie om deelnemers te sorteren op einddatum, want dit is relevant voor het tijdig aanmaken van het bewijs van deelname. Op korte termijn zou het toevoegen van eerdergenoemde functies, samen met de wensen die men bij het ketenoverleg voorlegt, de ervaren administratieve last kunnen verlagen voor opleiders.

Toetsingskader en vervuiling van STAP-register

Een deel van de opleiders geeft aan dat de criteria van het toetsingskader nog te veel ruimte biedt voor interpretatie, want de versterking van een individu's arbeidsmarktpositie is contextafhankelijk. Zo kan voor niet-werkenden een heftruckcertificaat of rijbewijs E waardevol zijn voor een baan in de sector logistiek of bouw. Hoewel er tijdens de ontwikkeling van de regeling zoveel mogelijk rekening is gehouden met de verschillende werksituaties van individuen, zou volgens een aantal opleiders een toelichting over de werkgeversverantwoordelijkheid opleiders, werkgevers en aanvragers kunnen helpen om een bewuste beslissing te nemen over de financiering van LLO in algemene zin en de afwenteling van STAP ten opzichte van andere financieringsinstrumenten verminderen.

Enkele taalaanbieders geven aan dat ze onduidelijkheid ervaren over de criteria voor taalcursussen binnen de STAP-regeling, maar waarderen dat er een constructief gesprek met de Toetsingskamer hierover heeft plaatsgevonden. Hierbij geven respondenten aan het inhoudelijk oneens te zijn dat A2 cursussen Nederlands niet met STAP-budget te financieren zijn, aangezien deze voor praktisch opgeleiden relevant zijn om deel te nemen in de maatschappij. Daarnaast is er de wens voor een prijskader voor taalcursussen, omdat online cursussen en taalcursussen onder de 10 uur een verdienmodel zijn en deelnemers niet een niveauverhoging kan bieden van bijvoorbeeld A2 naar B1. Een prijskader die minimale eisen stelt aan de inhoud van aangeboden scholing zou volgens enkelen niet alleen voor taalcursussen, maar ook in algemene zin een oplossing kunnen bieden om onwenselijke prijsverhogingen tegen te gaan en meer aandacht te geven aan de inhoud en kwaliteit van scholing.

Verder geven opleiders aan dat ze het erg vervelend vinden dat ze verschillen ervaren in het aanbod dat ze mogen registreren in het STAP-register, in vergelijking met wat collega opleiders doen. Zo geeft een respondent aan dat iedere rijkschool een brief heeft gehad met opleidingen die uit het register gehaald moeten worden, maar dat zij zelf wel ADR mogen aanbieden en andere opleiders niet. De verschillende ervaringen van controle door de Toetsingskamer geven de indruk van willekeur en onwenselijke situaties als aanvragen op het laatste moment worden afgekeurd. Een sterkere controle vooraf tijdens het registreren van opleidingen in het STAP-register zou hiervoor een oplossing kunnen bieden voor ongeautoriseerde scholing, maar de Toetsingskamer kan ook na een besluit eenduidiger en proactiever optreden om verschillen in aanbod te verminderen.

Als laatst geven opleiders aan ontstemd te zijn dat een klein deel van opleiders misbruik maakt van de regeling en het STAP-register vervuilen met in hun ogen gebrekkig scholingsaanbod. Zo geeft een respondent aan dat er meer toezicht op het aanbod mag zijn: *“Een collega beschikt maar over twee locaties maar ‘faked’ 10 extra locaties waar veel trainingen worden aangeboden. Zijn bedrijfsnaam komt nu vele keren voor in het portaal. Ik bied twee trainingen aan op één locatie dus ik sta twee keer in het portaal.”* Vooral voor kleine opleiders is het lastig dat grotere opleidingsinstellingen kwantitatief gezien vaker voorkomen in het STAP-register en dus vindbaarder zijn. Samen met de eerdergenoemde marketingboodschappen van ‘gratis’ scholing, geven enkele respondenten aan dat ze meer toezicht op arbeidsmarktrelevantie en kwaliteit van scholing belangrijk vinden. Het betrekken van kleinere opleiders bij wijzigingen in de regeling zou kunnen helpen om hen een eerlijker

speelveld te bieden ten opzichte van grotere opleidingsinstellingen en het voorkomen van onwenselijke effecten bij nieuwe toezichtsmaatregelen.

Facturatieproces en bewijs van deelname

Over het facturatieproces en het aanleveren van het bewijs van deelname is men over het algemeen tevreden. Naast de wens voor de filterfunctie van einddatum voor STAP-deelnemers, geeft men aan dat het lastig is om het beschikingsnummer op het inkooporder en studentnummer aan elkaar te koppelen. Deze gegevens staan in twee systemen en facturen verdwijnen na 90 dagen uit TIE Kinetix. Als gevolg hiervan kan het voorkomen dat een bewijs van deelname niet herkend wordt in het UWV-portaal en dan is het onmogelijk voor een opleider om te herleiden om welke deelnemer het gaat. Verder geven meerdere respondenten aan dat het vervelend is dat elke order handmatig omgezet moet worden in een factuur en gedownload moet worden en dat het bewijs van deelname de Amerikaanse schrijfwijze hanteert voor geboortedatum (maand-dag-jaar). Een koppeling met administratieve software - van bijvoorbeeld hoger onderwijsinstellingen – is daardoor nu niet mogelijk. Een oplossing hiervoor is het toevoegen van de functie om facturen in bulk of een koppeling te maken met een application programming interface (API) of datafeed. Daarbij is het fijn als deelnemers op dezelfde wijze geïmporteerd als geëxporteerd kunnen worden bij het aanmeldproces als het bewijs van deelname zodat een opleider gemakkelijk informatie kan aanpassen.

Verder geven enkele opleiders aan dat ze het aanvinken voor het bewijs van deelname een fraudegevoelig proces vinden als ze daarbij geen document hoeven te uploaden ter controle. Op dit moment is de opleider verantwoordelijk voor het afrondingsproces van de subsidie, maar deze verantwoordelijkheid plaatsen bij de STAP-deelnemer zou volgens enkele opleiders fraude van opleiders kunnen voorkomen. Het neemt de financiële druk weg voor opleiders en houdt daarbij het controlemechanisme van het bewijs van deelname intact. Als laatst geeft men aan dat de communicatie over terugvordering als dreigend wordt ervaren. Hierbij worden burgers verwezen naar de opleider, terwijl het vragen betreft over de STAP-regeling in het algemeen. Een oplossing hiervoor is vooraf beter communiceren wat de betalingsverplichtingen voor deelnemers is, als het niet lukt de scholing succesvol af te ronden en wat mogelijke oplossingen hiervoor zijn.

Onzekerheid toekenning en afmelden

De onzekerheid van de toekenning heeft volgens opleiders negatieve invloed op hun werkprocessen, maar ook op de aanvragers. Het wachten op de definitieve toekenning zorgt dat aanvragers maximaal vier weken onzeker zijn en niet goed hun leven kunnen inrichten op het daadwerkelijk volgen van scholing. Mochten aanvragers nu geen STAP-budget ontvangen dan mogen ze kosteloos annuleren, hoewel opleiders wel administratieve taken verrichten voor hun aanvraag. Voor opleiders betekent het dat ze een soort bankfunctie hebben gekregen, omdat men afhankelijk is geworden van de definitieve STAP-budget toekenning van UWV en de timing van STAP-aanvraagrondes. Dit heeft invloed op hun cashflow en bedrijfsprocessen, wat vooral voor kleinere opleiders veel gevolgen heeft. Zo ervaren opleiders dat STAP-aanvragers hun deelname aan scholing willen uitstellen als het niet gelukt is, om deze in een volgende periode opnieuw aan te vragen. Ook het aanvragen van uitstel van deelnemers heeft invloed, want in verband met privacy mogen opleiders deze informatie niet opvragen bij UWV. Een opleider moet dus vertrouwen op de aanvrager dat deze de juiste procedures volgt bij het aanvragen van uitstel, want anders krijgen ze het STAP-budget niet toegekend. Zoals eerder gezegd hebben wijzigingen die meer voorrang of garantie geven aan groepen invloed op de toegankelijkheid van de regeling voor anderen, maar zouden wel de demotivatie van meerdere afwijzingen kunnen voorkomen. De mogelijkheid van cofinanciering of een vorm van borg zou volgens enkelen de betrokkenheid van STAP-deelnemers verhogen. Met verplichte cofinanciering kunnen deelnemers eerder kiezen om bij het niet-ontvangen van STAP-budget toch deel te nemen aan scholing. Ook bij uitstel van scholing onder de 1000 euro zou dit de financiële druk voor opleiders kunnen verminderen, aangezien ze dan gegarandeerd een deel van de kosten vergoed krijgen.

Dit rapport doet verslag van onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij SEOR BV. Het gebruik van het materiaal in dit rapport is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm dan ook is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SEOR BV.

Het onderzoek is uitgevoerd door SEOR BV en OCKHAM IPS.

Dit rapport is een uitgave van SEOR BV, Marconistraat 16, 3029 AK Rotterdam.

www.seor.nl